

@स्पर्धा गुरु

पुस्तपालन आणि लेखाकर्म

महत्त्वपूर्ण संज्ञा

व्यवहाराची नोंद करणे - पुस्तपालन

व्यवसायाच्या मालकाने व्यवसायात गुंतवणूक केलेली रक्कम - भांडवल

व्यवसायाच्या एखादा व्यक्ती ज्याला रक्कम देणे आहे - धनको

दोन व्यक्तींमधील विनियम - व्यवहार

उत्पन्नावरील खर्चाचे आधिक्य - हानी

ज्या व्यक्तीची मालमत्ता देणी पूर्ण करण्यासाठी पुरेशी आहे ती व्यक्ती - दिवाळखोर नसलेला / शोधनक्षम

व्यवसायाच्या मालकीच्या कोणत्याही तपशिलाची संपत्ती - मालमत्ता

मालमत्ता ज्या केवळ थोड्या काळासाठी राहतात आणि ते सहजपणे रोख स्वरूपात परावर्तीत होऊ शकतात - चल संपत्ती

सूट जी वस्तूच्या पुस्तकी मूल्यावर दिलेली असते - व्यापारी कसर

लेखांकनाची अशी पद्धत ज्यात व्यवहाराचे प्रभाव दोन खात्यावर होतात - दुहेरी नोंद पद्धत

लेख्याची / खात्याची उजवी बाजू - जमा बाजू

संपत्ती आणि मालमत्तेचे खाते - वास्तविक खाते

खर्च, नुकसान आणि उत्पन्न किंवा लाभाचे खाते - नामधारी खाते

लेख्याची / खात्याची डावी बाजू - नावे

अशी संपत्ती जी डोळ्यांना दिसत नाही, स्पर्श करता येत नाही व अनुभवता येत नाही.- अदृश्य संपत्ती

द्विनोद / दुहेरी नोद पद्धतीचा शोध लावणारी व्यक्ती - ल्युका डी बर्गो पॅसिओली

व्यावसायिक व्यवहार नोदविण्याची अपूर्ण पद्धत - एकनोद पद्धती

व्यावसायिक व्यवहार नोदविण्याची शास्त्रीय पद्धत - दुहेरी नोद पद्धती

मुळ नोदीचे पुस्तक - रोजकिर्द

एक कर जो वस्तू व सेवा यावर केंद्र सरकारकडून लावण्यात येतो - **GST**

रोजकिर्दीत व्यवहार नोदविण्याची क्रिया रोजकिर्दयन
कोणत्या फ्रेंच शब्दापासून **Journal** हा शब्द बनला आहे.- **Jour**

अशी कसर ज्याने त्वरित येणे (उधारी) मिळते.- रोख कसर

एका पेक्षा जास्त खाते नावे किंवा जमा होणारी नोद - मिश्र (संयुक्त) नोद

व्यवसायातून व्यवसाय मालकाने स्वतःच्या उपयोगासाठी घेतलेली कोणतीही रक्कम / माल -
उचल

मालाच्या खरेदीवर सरकारला देण्यात येणारा कर - आगम कर

खाते वहीतील पानावरील क्रमांक - खाते पान क्रमांक

लेखांकनाचे मुख्य पुस्तक - खातेवही

रोजकिर्दीतील नोदीचे खातेवहीत संबंधित खात्याला स्थानांतर करणे.- खतावणी

खातेवहीतील ज्या पानावर नोद केली आहे तो पण क्रमांक - खाते पान क्रमांक
खात्याच्या लहान बाजूला शिल्लक लिहून दोन्ही बाजूच्या बेरजा समान करण्याची प्रक्रिया - खाते
संतुलन

वैयक्तिक खात्याची नावे शिल्लक - ऋणको

बँक खात्याची जमा शिल्लक - अधिकोष अधिविकर्ष

वितरीत केलेला माल आगीमुळे नष्ट झाला तेव्हा कोणते खाते नावे होईल - आगीमुळे नुकसान खाते

खातेवहीतील खात्यांच्या केवळ शिलका स्थानांतरीत केल्या जातात ती तेरीज कोणती - शुद्ध तेरीज

रोख पुस्तक सांभाळणारी व्यक्ती - लघुरोखपाल

व्यावसायिकाद्वारे अग्रक्रमाने उघडण्यात येणारे बँक खाते - चालू खाते

लघुरोख पुस्तक ज्यात शोधन बाजूस विभिन्न खर्चाच्या नोंदी करण्यासाठी योग्य रकान्याची आखणी केली जाते.- विश्लेषणात्मक लघुरोख पुस्तक

सहाय्यक पुस्तक ज्यामध्ये केवळ उधार माल खरेदी संबंधीचे व्यवहार लिहितात - खरेदी पुस्तक

सहाय्यक पुस्तक ज्यामध्ये केवळ विकलेला माल परत केल्याची नोंद केली जाते.- विक्री परत पुस्तक

रोख पुस्तकाच्या दोन्ही बाजूवर केली जाणारी नोंद - प्रति प्रविष्टी

वैयक्तिक बचत करण्याकरिता उघडण्यात येणारे खाते - बचत

खरेदीदाराकडून विक्रेत्याला माल परत पाठविल्या संधीचा संपूर्ण तपशील देणारे पत्र - नावे पत्र

विक्रेत्याकडून ग्राहकाला त्याचे कडून सदोष माल मिळाल्यासंबंधी पाठविण्यात येणारे पत्र - जमा पत्र

बँक खात्याचे नाव ज्यावर खातेदाराला विकर्ष सवलत दिली जाते.- चालू खाते कोणत्या खात्यावर बँकेद्वारे अधिविकर्ष सुविधा दिली जाते ?- चालू खाते

बँकेच्या लेखा पुस्तकातील खातेदाराच्या खात्याचा उतारा - पासबुक

भारतामध्ये अंकलिपी सांकेतिक प्रणालीद्वारे निधी स्थानांतरीत करण्याची तांत्रिक पद्धत -
IFSC – भारतीय वित्तीय सांकेतिक प्रणाली

रोख पुस्तक आणि पास बुकातील फरकाची कारणे दर्शविणारे पत्रक - बँक मेळपत्रक

पासबुकची नावे शिल्लक - पासबुकनुसार अधिविकर्ष

बँकेत रोख रक्कम किंवा धनादेश जमा करण्याच्यावेळी भरावे लागणारे बँकेचे चलनपत्र - पैसे
जमा करण्याचे चलनपत्र

रक्कम जमा करण्याच्या चलनपत्राची डावी बाजू - पैसे जमा करण्याच्या चलनपत्राचा छोटा भाग /
हिस्सा

रोख पुस्तकाची जमा शिल्लक - रोख पुस्तकानुसार अधिविकर्ष

बँकेशी केलेल्या व्यवहारांची ग्राहकाने नोंदवून ठेवलेले पुस्तक - रोखपुस्तक

व्यावसायिकाच्या चालू खात्यातील जमा रकमेपैकी काढलेल्या रकमेनंतर राहिलेली रक्कम - बँक
शिल्लक

स्थिर संपत्तीच्या मूल्यात सतत हळू-हळू कायम स्वरूपात होणारी घट - घसारा

संपत्तीची खरेदी किंमत आणि तिच्या प्रति स्थापनेकरीता केलेला खर्च इ.- संपत्तीची मूळ किंमत

स्थिर संपत्तीच्या आयुष्याअखेर तिच्या मोडीपासून अपेक्षित असणारे मूल्य - मोडीची किंमत

संपत्तीचा असा काळ की ती चांगल्या अवस्थेत असते.- संपत्तीच्या उपयोगाचा कार्यकाल

घसा-याची अशी पद्धत की ज्यामध्ये घसा-याची एकत्र राशी संपत्तीच्या आयुष्यात समान
असते.- स्थिर प्रभाग पद्धत

घसा-याची अशी पद्धत की ज्यात घसा-याचा दर स्थिर असतो परंतु
घसा-याची रक्कम हि वर्षा वर्षानंतर कमी होत जाते. - ऱ्हासमान शेष पद्धत

संपत्तीचा असा प्रकार की जिच्यावर घसारा आकाराला जातो.- स्थिर संपत्ती

नवीन संपत्तीला कार्यान्वित करण्यासाठी केलेला खर्च - स्थापना खर्च

स्थिर संपत्तीच्या पुस्तकीमुल्याच्या पेक्षा जास्त किंमतीला केलेली विक्री - संपत्तीच्या विक्रीवरील नफा

घसा-याची अशी पद्धत ज्यात अवशेष मूल्य शून्यापर्यंत येऊ शकत नाही.- पन्हासन अधिक्य पद्धत

तेरीज पत्रकावर प्रभावित होणाऱ्या चुका - एकतर्फी चुका

लेखापुस्तक बंद करते वेळेस जास्तीची दिसणारी बेरीज - अतिरिक्त बेरीज

लेखापुस्तकात व्यवहार नोंदविताना अंशतः किंवा पूर्णतः होणाऱ्या लेख विभ्रम चुका निदर्शनास आलेली चूक - लोप विभ्रम चुका

व्यवहार नोंदविताना लेखांकीय तत्वांच्या उल्लंघनामुळे झालेली चूक - सैद्धांतिक चुका

असे खाते ज्यामध्ये तेरीज पत्रकातील फरकाची रक्कम स्थानांतरीत केली जाते.- निलंबित खाते

एका चुकीचा परिणाम दुसऱ्या चुकीमुळे नाहीसा होत असलेली चूक - भरपाईच्या चुका

तेरीज पत्रकावरून उघड न होणारी चूक - दुतर्फी चुका

चुकांमुळे झालेली चुकीची नोंद किंवा चुकीची खतावणी - लेख विभ्रम चुका

न संपलेल्या कालावधीसाठी करण्यात आलेला खर्च - पूर्वदत्त खर्च

कमविलेले परंतु अद्यापपर्यंत न मिळालेले उत्पन्न - अप्राप्त उत्पन्न

विक्रीवर केलेला वाहतुकीसाठी खर्च - निर्गत वाहन व्यय
संपत्ती आणि देयतेचे विवरण - ताळेबंद

व्यवसायाचा शुद्ध नफा किंवा शुद्ध तोटा जाणून घेण्यासाठी तयार करण्यात येणारे खाते - नफातोटा खाते

लेखांकन वर्षाचे शेवटी शिल्लक असलेल्या मालाची किंमत - संवरण स्कंध

संभाव्य बुडीत कर्जासाठी करण्यात आलेली तरतूद- बुडीत व संशयित कर्ज निधी

आर्थिक वर्षाच्या शेवटी व्यवसायाचा नफा किंवा तोटा व व्यवसायाची आर्थिक स्थिती जाणून घेण्यासाठी तयार करण्यात येणारे अंतिम विवरण - अंतिम लेखे

मालाच्या विक्रय वृद्धीसाठी करण्यात येणारा खर्चाचा प्रकार - विक्री खर्च

तेरीज तयार करण्यात आल्यानंतर पुरविण्यात येणारी अतिरिक्त माहिती - समायोजन

ताळेबंदासारखे असणारे विवरण - अवस्था विवरण

लहान व्यापारी संघटनांना योग्य असलेली लेखांकनाची पद्धती - एकेरी नोंद पद्धती

प्रारंभिक भांडवलाची रक्कम शोधून काढण्यासाठी तयार केले जाणारे ताळेबंद समान विवरण - प्रारंभिक अवस्था विवरण

संपत्तीचे देयतावरील आधिक्य म्हणजे - भांडवल

एकेरी नोंद पद्धतीमध्ये व्यावसायिकाचे अंतिम भांडवल हे प्रारंभिक भांडवलापेक्षा जास्त असणे.- नफा

लेखांकनाची अशी पद्धत जी मर्यादित व्यवहार लिहिण्यास उपयुक्त असते.- एकेरी नोंद पद्धती

लेखांकनाची अशास्त्रीय पद्धत - एकेरी नोंद पद्धती

व्यवसायाच्या मालकाने अस्तित्वात असलेल्या भांडवलापेक्षा त्यात केलेली जास्तीची भांडवली गुंतवणूक - अतिरिक्त भांडवल

संकलन - प्रा.श्री.सागर घालमे (एम.ए.बी.एड.)